

Економіка та інновації

УДК 004.8:330.3:303.724

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18480005>

**Багатовимірна соціально-економічна діагностика готовності та ефектів
впровадження штучного інтелекту в Україні на основі цифрових
опитувальних інструментів**

Шевчук Ірина Богданівна,

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри цифрової економіки та бізнес-аналітики,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-4386-3730>

Шевчук Андрій Васильович,

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
професор кафедри економіки та менеджменту,
Університет економіки і підприємництва,
м. Хмельницький, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5466-5911>

Яковець Ірина Вікторівна,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0009-0005-3737-0157>

Прийнято: 19.01.2026 | Опубліковано: 31.01.2026

Анотація. Штучний інтелект є одним із ключових чинників цифрової

трансформації економіки та управління. В Україні його впровадження відбувається в умовах високої невизначеності та воєнних викликів, що ускладнює як практичне застосування цих технологій, так і їх об'єктивну оцінку.

Стаття присвячена розробленню та апробації методологічного підходу до багатовимірної соціально-економічної діагностики готовності та ефектів упровадження штучного інтелекту в Україні в умовах обмеженості офіційної статистичної бази. Метою дослідження є комплексна оцінка стану, напрямів використання, бар'єрів і результативності впровадження ШІ на основі поєднання статистичного аналізу та цифрових опитувальних інструментів.

У роботі застосовано методи описової та багатовимірної статистики, аналіз динаміки й порівняльний аналіз. Проаналізовано офіційні статистичні дані щодо використання ШІ за видами економічної діяльності. На основі концептуальної моделі розроблено анкету «Дослідження стану та перспектив упровадження штучного інтелекту в Україні» та проведено онлайн-опитування у листопаді 2025 р. Емпіричну базу становлять відповіді 100 респондентів із різних професійних сфер.

Виявлено диференційований характер поширення технологій ШІ в економіці України, зокрема зростання їх використання у сфері телекомунікацій та нестабільну динаміку у сфері професійної, наукової та технічної діяльності. За результатами опитування ідентифіковано ключові бар'єри впровадження (дефіцит кадрів, недостатня державна підтримка) та окреслено основні очікувані економічні й організаційні ефекти. Запропоновано підхід до формування системи інтегральних індексів оцінювання готовності, цифрової зрілості, ефектів і обмежень упровадження ШІ.

Доведено доцільність використання цифрових опитувальних інструментів як важливого доповнення до офіційної статистики для формування інформаційно-аналітичної бази управлінських рішень у сфері цифрової трансформації та державної політики розвитку ШІ.

Ключові слова: *штучний інтелект, цифрова трансформація, соціально-економічна діагностика, онлайн-опитування, статистичний аналіз, цифрова економіка, інструменти цифрової оцінки, цифрова зрілість.*

Multidimensional socio-economic diagnostics of readiness and effects of artificial intelligence implementation in Ukraine based on digital survey tools

Iryna Shevchuk,

Doctor of Economics, Professor,

Head of the Department of Digital Economics and Business Analytics

Ivan Franko National University of Lviv,

Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-4386-3730>

Andriy Shevchuk,

Doctor of Economics, Senior Researcher,

Professor of the Department of Economics and Management,

University of Economics and Entrepreneurship,

Khmelnyskyi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-5466-5911>

Iryna Yakovets,

student of the second level of higher education

Ivan Franko National University of Lviv

Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0005-3737-0157>

Abstract. *Artificial intelligence is becoming one of the key factors in the digital transformation of the economy and management. In Ukraine, the processes of its implementation take place in conditions of high uncertainty and military challenges, which complicates not only the practical application of these*

technologies, but also their objective assessment.

The article is devoted to the development and testing of a methodological approach to multidimensional socio-economic diagnostics of the readiness and effects of the implementation of artificial intelligence in Ukraine in conditions of limited official statistical base. The purpose of the study is a comprehensive assessment of the state, areas of use, barriers and effectiveness of the implementation of artificial intelligence technologies in the national economy based on a combination of statistical analysis and digital survey tools.

The paper uses descriptive statistics, dynamics analysis, comparative analysis, as well as multidimensional statistics methods. The official statistical base on the use of artificial intelligence technologies in Ukraine by type of economic activity is analyzed. Based on the developed conceptual model, a questionnaire “Study of the Status and Prospects of the Implementation of Artificial Intelligence in Ukraine” was formed and an online survey was conducted in November 2025. The empirical basis of the study is the responses of 100 respondents from various professional fields.

The differentiated nature of the spread of AI technologies in the economy of Ukraine was revealed, in particular, the growth of their use in the field of telecommunications and unstable dynamics in the field of professional, scientific and technical activities. The survey results identified key barriers to the implementation of AI, among which the shortage of qualified personnel and insufficient state support dominate, and the main expected economic and organizational effects were also outlined. An approach to the formation of a system of integral indices for assessing readiness, digital maturity, effects and limitations of the implementation of AI is proposed.

The feasibility of using digital survey tools as an important addition to official statistics for forming an information and analytical base for management decisions in the field of digital transformation and state policy for the development of AI has been proven.

Keywords: *artificial intelligence, digital transformation, digital assessment*

tools, socio-economic diagnostics, online survey, statistical analysis, digital economy, digital maturity.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується стрімким зростанням ролі цифрових технологій, які докорінно змінюють моделі виробництва, управління та споживання. Одним із ключових чинників цих перетворень став штучний інтелект (ШІ), що сьогодні розглядається не лише як технологічна інновація, а як потужний драйвер економічного зростання та конкурентоспроможності країн і компаній. Використання інтелектуальних алгоритмів, машинного навчання та обробки великих даних дозволяє підвищити ефективність бізнес-процесів, створити нові ринки та сфери зайнятості, оптимізувати витрати та покращити якість управлінських рішень.

В Україні процеси впровадження ШІ відбуваються в умовах високої невизначеності та воєнних викликів, що ускладнює не лише практичне застосування цих технологій, а й їх об'єктивну оцінку. Суттєвою проблемою є фрагментарність і обмеженість офіційної статистичної інформації щодо масштабів, напрямів та ефектів використання ШІ, що не дозволяє здійснювати комплексну багатовимірну діагностику рівня готовності економіки та організацій до цифрової трансформації. Тому актуалізується потреба у розробленні альтернативних інструментів оцінювання на основі цифрових опитувальних методів і багатовимірного аналізу, здатних забезпечити формування обґрунтованої аналітичної бази для управлінських рішень і державної політики у сфері розвитку ШІ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впливу цифровізації та штучного інтелекту на соціально-економічний розвиток і трансформацію бізнес-процесів широко представлена у вітчизняних і зарубіжних дослідженнях. У працях В. С. Белозерцева, Л. В. Харакоз, А. О. Скрипник [6], Г. Юрченко, А. Лесьо [15, с. 195-200] та О. І. Піжук [11, с. 41-46] обґрунтовано роль ШІ як чинника структурних змін, економічного зростання

та цифрової трансформації. Питання інформаційно-аналітичного забезпечення управління та методології цифрових і онлайн-досліджень висвітлено у працях за редакцією І. Б. Шевчук [8], В. І. Чобіток [14], Є. Головахи та С. Дембіцького [9], а також у дослідженнях С. Г. Суворової [13] та М. В. Сидорова [12, с. 67-76]. Аналогічні підходи до оцінювання ролі ІІІ та пов'язаних із ним ризиків представлені й у сучасних зарубіжних публікаціях [1-5].

Водночас, попри наявність значного наукового доробку, питання формування цілісної системи багатовимірної соціально-економічної діагностики готовності та ефектів упровадження штучного інтелекту на основі цифрових опитувальних інструментів залишається недостатньо опрацьованим. Більшість досліджень зосереджуються або на макрорівневих аспектах цифрової трансформації, або на окремих показниках, що зумовлює потребу у комплексному інтегрованому підході до оцінювання процесів упровадження ІІІ.

Мета статті – розроблення та апробація методологічного підходу до багатовимірної соціально-економічної діагностики рівня готовності, напрямів використання, бар'єрів і ефектів упровадження ІІІ в Україні на основі цифрових опитувальних інструментів в умовах обмеженості офіційної статистичної бази.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день технології ІІІ активно використовується як населенням, так і суб'єктами господарювання. Водночас об'єктивно оцінити рівень поширення та інтенсивність використання цих технологій в Україні наразі доволі складно через відсутність повноцінної та систематизованої статистичної бази. Оновлений web-сайт Державної служби статистики України (<https://stat.gov.ua/>) частково покращив доступ до релевантної інформації, проте наявні в його базі дані не дають змоги здійснити комплексну та динамічну оцінку готовності економіки та суспільства до впровадження штучного інтелекту, а також ефектів від його використання. Зокрема, відсутні статистичні спостереження за окремі роки, як-от за 2021 р. та 2023 р., що унеможливорює побудову повноцінних часових рядів і проведення

коректного порівняльного аналізу (рис. 1). Така ситуація зумовлена обставинами, пов'язаними з пандемією COVID-19 та з повномасштабною збройною агресією РФ проти України, що суттєво ускладнило процес збору, верифікації та публікації офіційної статистичної інформації.

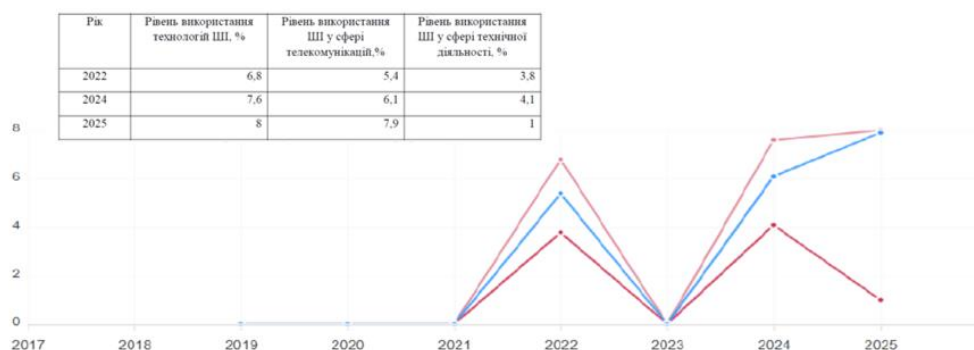

Рис. 1. Динаміка використання технологій ШІ в Україні за видами економічної діяльності у 2021-2025 рр., %

Джерело: [7].

На рис. 1 зображено динаміку таких показників як: частка підприємств у цілому по економіці, що використовують технології ШІ, як інтегральному індикаторі загального рівня поширення штучного інтелекту; частка підприємств у сфері інформації та телекомунікацій, які застосовують технології ШІ, що характеризує динаміку впровадження інтелектуальних рішень у базовій цифровій інфраструктурі; частка підприємств у сфері професійної, наукової та технічної діяльності, що використовують ШІ, яка відображає інтенсивність використання таких технологій у інноваційноємних сегментах економіки. У сукупності за динамікою цих індикаторів можна одночасно простежити загальну траєкторію розвитку ринку ШІ та виявити галузеві відмінності його поширення в Україні.

Проаналізуємо динаміку використання технологій ШІ в Україні у 2022–2025 рр. Упродовж досліджуваного періоду рівень їх застосування підприємствами демонстрував стаке зростання і загалом збільшився на 1,2 відсоткового пункта, або у 1,18 раза. Зокрема, у 2024 р. порівняно з 2022 р.

рівень використання ІІІ зріс на 0,8 в.п. (на 11,76%), а у 2025 р. – ще на 0,4 в.п., що забезпечило загальне зростання на 17,65% відносно базового року. Водночас темпи поширення технологій ІІІ сповільнюються: якщо у 2024 р. приріст становив 11,76% (зростання у 1,12 раза), то у 2025 р. – лише 5,26% (у 1,05 раза). Це свідчить про зниження інтенсивності впровадження ІІІ та перехід від фази активного зростання до етапу більш помірному та поступового поширення цих технологій у практиці українських підприємств.

Щодо динаміки використання технологій ІІІ у сфері телекомунікацій України, то у 2022–2025 рр. спостерігається стійке та прискорене зростання значень показника, які загалом збільшилися на 2,5 в.п., або у 1,46 раза, що свідчить про високу інтенсивність упровадження ІІІ в базовій цифровій інфраструктурі економіки. Зокрема, у 2024 р. порівняно з 2022 р. рівень використання ІІІ зріс на 0,7 в.п. (на 12,96%), а у 2025 р. – ще на 1,8 в.п., що забезпечило сукупне зростання на 46,30% відносно базового року. У 2024 р. показник зріс у 1,13 раза відносно попереднього періоду, а у 2025 р. – вже у 1,30 раза, при цьому річний приріст у 2025 р. становив 29,51% проти 12,96% у 2024 р. Це вказує на перехід сфери телекомунікацій до фази активного масштабування технологій ІІІ.

Упродовж досліджуваного періоду динаміка показника використання технологій ІІІ у сфері професійної, наукової та технічної діяльності в Україні була нестабільною: після незначного зростання у 2024 р. у 2025 р. відбулося різке падіння, внаслідок чого загалом рівень використання ІІІ скоротився на 2,8 в.п. порівняно з 2022 р. Зокрема, у 2024 р. показник зріс на 0,3 в.п. (на 7,89% відносно 2022 р.), однак у 2025 р. скоротився на 3,1 в.п., що відповідає зниженню на 73,68% від базового рівня. У підсумку рівень використання ІІІ у 2025 р. становив лише 0,26 від рівня 2022 р., що свідчить про суттєве скорочення масштабів упровадження інтелектуальних технологій у цій сфері. Порівняння з попередніми періодами також підтверджує різку зміну тренду: у 2024 р. показник збільшився у 1,08 раза, тоді як у 2025 р. він скоротився більш ніж у 4 рази.

На основі узагальнення результатів дослідження динаміки цих трьох показників можна говорити про диференційований характер розвитку ринку ІІІ в Україні. Якщо для економіки загалом і телекомунікацій характерною є позитивна динаміка (хоч і з уповільненням у 2025 р.), то у сфері професійної, наукової та технічної діяльності у 2025 р. зафіксовано різке скорочення рівня використання ІІІ, що вказує на нестабільність цього сегмента та його високу чутливість до зовнішніх економічних і організаційних чинників.

З огляду на неповноту статистичної бази щодо розвитку ринку ІІІ в Україні, зокрема в частині багатовимірної соціально-економічної діагностики готовності та ефектів його впровадження, доцільним є використання альтернативних підходів до оцінювання, зокрема онлайн-опитувань, експертних оцінок, проксі-індикаторів та економетричного моделювання. Це дає змогу частково компенсувати обмеженість офіційної статистики та сформувати обґрунтовані аналітичні висновки для стратегічного планування і політики цифрової трансформації.

Зокрема опитування українських респондентів є не допоміжним елементом, а необхідним інструментом для оцінки реального рівня зрілості внутрішнього ринку ІІІ. Воно дозволяє ідентифікувати ключові аспекти, що визначають попит на інтелектуальні рішення: рівень обізнаності про технології, частоту використання різних типів AI-інструментів, сфери практичного застосування, оцінку корисності та очікуваний економічний ефект. Окреме значення мають бар'єри (фінансові, організаційні, регуляторні та когнітивні), які стримують розширення ринку і не можуть бути повністю описані макроекономічними показниками.

Поєднання статистичного аналізу з онлайн-опитуванням забезпечує можливість побудувати повну дослідницьку модель, яка враховує структурні передумови та поведінкові механізми розвитку ринку ІІІ в Україні. Це дозволяє оцінити, наскільки українські тенденції узгоджуються зі світовими закономірностями, де спостерігаються розбіжності та які внутрішні фактори визначають можливість

масштабування інтелектуальних технологій у національній економіці.

Зазначимо, що анкета є одним із інструментів оцінювання соціально-економічних процесів, якщо її використання спрямоване на систематичний збір та аналіз інформації про поведінку, ставлення, рівень обізнаності або практичне використання ресурсів і технологій у суспільстві чи економіці [10]. Завдяки використанню анкетування у контексті дослідження розвитку ринку ІІІ в Україні можна оцінити рівень обізнаності і практичного застосування ІІІ, виявити ключові бар'єри та стимули впровадження технологій ІІІ, оцінити перспективи розвитку у національному контексті тощо.

Методологію проведення багатовимірної соціально-економічної діагностики готовності та ефектів упровадження штучного інтелекту на основі цифрових опитувальних інструментів, що поєднує інструменти прикладної статистики, економетрики та стратегічного аналізу зображено на рис. 2.

Для збору первинних даних доцільно використовувати сучасні цифрові платформи онлайн-опитувань (Google Forms, Microsoft Forms, LimeSurvey, Qualtrics), які забезпечують підтримку складної логіки анкетування, шкал вимірювання, експорт даних у статистичні пакети та контроль якості зібраної інформації. І поширювати анкету через різні канали, як-от: LinkedIn (особливо для бізнесу та ІТ), Email-розсилки, професійні асоціації, сайти університетів, соціальні мережі.

З огляду на значний обсяг отримання емпіричних результатів та з метою підвищення аналітичної наочності, окремі показники можна узагальнити у вигляді системи інтегральних індексів готовності, ефектів і бар'єрів упровадження штучного інтелекту (табл. 1).

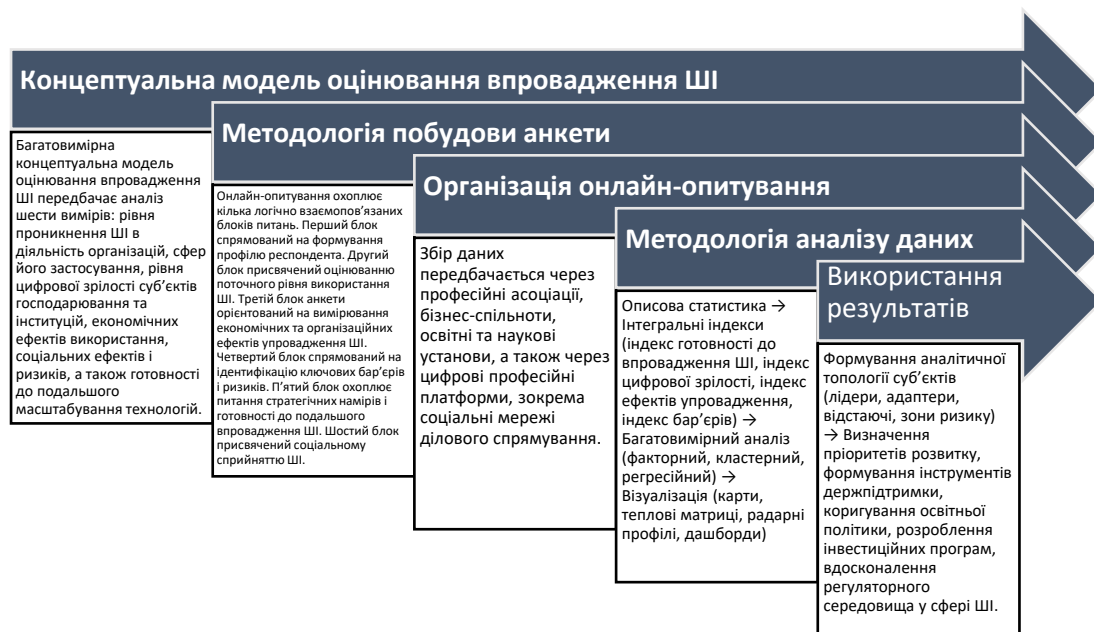

Рис. 2. Методологія багатовимірної соціально-економічної діагностики готовності та ефектів упровадження ШІ на основі цифрових опитувальних інструментів

Джерело: складено авторами.

Таблиця 1

Інтегральні індекси готовності, ефектів та бар'єрів упровадження ШІ в Україні (за результатами онлайн-опитування)

Група індексів	Назва індексу	Складові показники	Метод агрегації
Індекси готовності	Індекс кадрової готовності	Наявність фахівців; рівень цифрових навичок; досвід використання ШІ	Середнє нормалізоване
	Індекс технологічної готовності	Наявність IT-інфраструктури; доступ до даних; використання цифрових сервісів	Середнє нормалізоване
	Індекс організаційної готовності	Стратегія цифровізації; підтримка керівництва; готовність до змін	Середнє нормалізоване
Індекси ефектів	Індекс економічних ефектів	Зростання продуктивності; зниження витрат; підвищення конкурентоспроможності	Середнє нормалізоване
	Індекс управлінських ефектів	Якість рішень; швидкість процесів; прозорість управління	Середнє нормалізоване
	Індекс інноваційних ефектів	Запуск нових продуктів; нові бізнес-моделі; автоматизація	Середнє нормалізоване

Індекси бар'єрів	Індекс кадрових бар'єрів	Дефіцит кадрів; низька кваліфікація; опір змінам	Середнє нормалізоване
	Індекс фінансово-інституційних бар'єрів	Вартість впровадження; відсутність держпідтримки; регуляторні обмеження	Середнє нормалізоване
	Індекс технологічних бар'єрів	Якість даних; кіберризик; відсутність готових рішень	Середнє нормалізоване

Джерело: власна розробка авторів.

Індекси формуються шляхом нормалізованого агрегування відповідних груп показників анкетного опитування, що дозволить перейти від фрагментарних оцінок до узагальненої багатовимірної діагностики стану та перспектив використання ІІІ в Україні. Наприклад, Індекс кадрових бар'єрів = (частка тих, хто вказав дефіцит кадрів + частка тих, хто вказав низьку кваліфікацію + частка тих, хто вказав опір персоналу) / 3*100. Значення інтегральний індексів знаходиться в інтервалі [0;1].

З урахуванням вищевикладеної методології, а також обґрунтованого інструментарію онлайн-опитування, було сформовано емпіричну базу дослідження. На платформі Google Forms розроблено анкету «Дослідження стану та перспектив впровадження штучного інтелекту в Україні», спрямовану на оцінювання рівня обізнаності, практик застосування, бар'єрів і перспектив розвитку ІІІ в Україні. Опитування проводилося у період 03-16 листопада 2025 р. серед 100 респондентів із різних професійних і вікових груп, що забезпечило можливість міжгрупового аналізу та виявлення ключових тенденцій. Наведемо деякі з них.

Так аналіз розподілу відповідей з анкети демонструє, що найбільш поширеним напрямком використання технологій ІІІ серед опитаних є аналітика даних – 51% респондентів (рис. 3). Такий результат відображає загальний тренд, коли ІІІ найперше інтегрується саме в задачі обробки, структурування та інтерпретації даних. Дальше автоматизація процесів (33%), що підтверджує попит на оптимізацію операційних функцій, зменшення ручних рутинних дій та пришвидшення стандартних бізнес-процесів. Тоді

прогнозування (22%) та клієнтська підтримка (20%), які переважно пов'язані із моделями машинного навчання, побудованими на історичних даних, та з використанням моделей обробки природної мови для роботи з запитами.

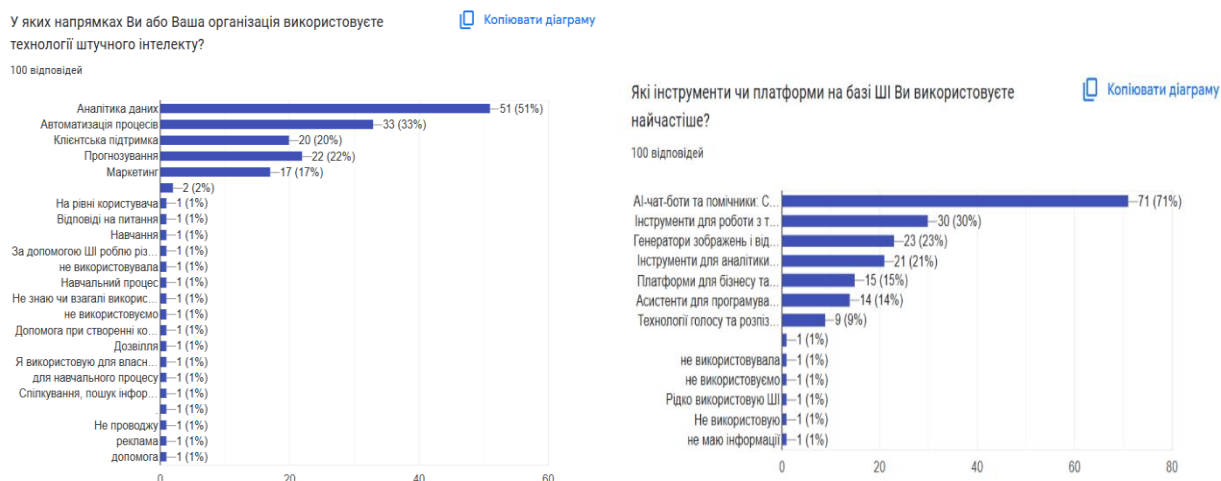

Рис. 3. Напрями застосування та найвикористовуваніші інструменти ШІ

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Порівняно нижчий показник має маркетинг – 17%. Це може свідчити про те, що хоча маркетингові інструменти на базі ШІ активно доступні, їх застосування ще не стало масовим у невеликих організаціях та серед окремих спеціалістів.

Поодинокі відповіді (по 1-2%) відображають індивідуальне використання технологій ШІ для навчання, дозвілля, створення контенту або дослідницьких завдань. Ці свідчать про те, що навіть поза межами основної професійної діяльності ШІ поступово інтегрується у повсякденне життя респондентів.

Розподіл відповідей щодо конкретних інструментів демонструє тісний зв'язок із зазначеними вище сферами використання і показали, що найпопулярнішою категорією інструментів серед респондентів є AI-чат-боти та інтелектуальні помічники, які регулярно використовує 71% опитаних. Це свідчить про широке розповсюдження технологій обробки природної мови та їх активну інтеграцію у навчальні, робочі й побутові процеси, що підвищує ефективність виконання завдань і спрощує доступ до інформації. На другому місці – інструменти для

роботи з текстом (30%), що підтверджує зростання популярності ШІ-рішень для редагування, перекладу, створення контенту та підготовки аналітичних матеріалів. Генератори зображень і відео використовує 23% респондентів, що свідчить про поступове розширення застосування ШІ у дизайні, маркетингу та мультимедіа. Інструменти для аналітики та прогнозування (21%) і платформи для бізнесу та маркетингу (15%) демонструють стабільне зростання інтересу бізнес-середовища до використання ШІ у прийнятті стратегічних рішень і плануванні. Менш поширеними є асистенти для програмування (14%) та технології голосу й розпізнавання мови (9%).

Важливо відмітити, що більшість респондентів оцінюють рівень впровадження ШІ у своїй сфері як середній або помірно високий. Найбільша кількість відповідей припадає на оцінки 3 (32%) та 4 (36%), що разом становить 68% усіх опитаних (рис. 4). Це свідчить про те, що технології ШІ вже певною мірою інтегровані у професійну діяльність, хоча їх застосування ще не є повсюдним. Високий рівень впровадження (5 балів) відзначили 9% учасників, тоді як 23% (11% – 1 бал, 12% – 2 бали) вважають, що ШІ у їхній сфері або відсутній, або застосовується епізодично.

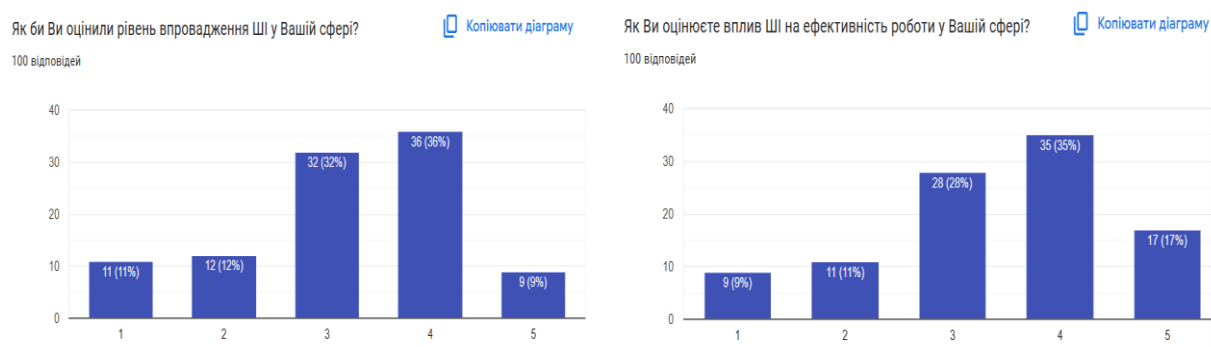

Рис. 4. Оцінка рівня впровадження та впливу ШІ у професійній діяльності

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Оцінка впливу ШІ на ефективність роботи має подібну, але трохи більш оптимістичну динаміку (рис. 4). Понад половина опитаних (35% – 4 бали, 17%

– 5 балів) вказали, що використання ІІІ суттєво покращує продуктивність. Ще 28% оцінили вплив на рівні 3 балів, тобто як помірний, тоді як низькі оцінки (1-2 бали) отримали лише 20% відповідей. Таким чином, 80% респондентів визнають позитивний вплив ІІІ на ефективність роботи, що підкреслює високу довіру до цих технологій навіть на ранніх етапах впровадження.

Узагальнюючи результати, можна зазначити, що існує певний розрив між рівнем фактичного впровадження ІІІ (68%) та оцінкою його впливу на ефективність (80%). Отже, подальше розширення інтеграції ІІІ у бізнес- і навчальні процеси потенційно забезпечить ще вищий рівень ефективності, оптимізації робочих операцій та підвищення якості прийняття рішень.

Найбільш переконливим аргументом на користь застосування ІІІ, на думку більшості опитаних, є економія часу (рис. 5). Цей чинник відзначили 81% респондентів, що підкреслює прагнення користувачів до оптимізації робочих процесів і зменшення рутинних завдань. Завдяки автоматизації та швидкому аналізу великих обсягів даних, ІІІ сприймається як інструмент, здатний суттєво прискорити виконання типових операцій.

Рис. 5. Основні переваги використання технологій ІІІ

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Понад 45% опитаних наголосили на зростанні продуктивності, яке забезпечує використання ІІІ. Це свідчить про визнання потенціалу цих технологій не лише

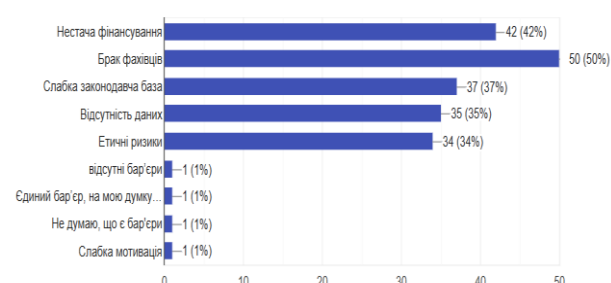
як засобу економії часу, а й як каталізатора для підвищення якості роботи та результативності персоналу. До інших досить вагомих переваг віднесено – скорочення витрат (32%) та підвищення точності (31%). Ці показники відображають економічну й технологічну ефективність ІІІ, що дозволяє зменшити ймовірність помилок, скоротити операційні витрати та підвищити надійність прийнятих рішень.

На думку опитаних, основними перешкодами для впровадження технологій ІІІ в Україні є брак фахівців (50%), нестача фінансування (42%), слабка законодавча база (37 %), відсутність якісних даних (35%) та етичні ризики (34%) – рис. 6. Такий розподіл демонструє, що розвиток ІІІ стримується не лише економічними, а й структурно-інституційними чинниками. Найбільш вагомим бар'єром респонденти вважають дефіцит кваліфікованих кадрів, що вказує на потребу в розширенні освітніх програм і підготовці спеціалістів у сфері аналітики даних, машинного навчання та управління інноваціями.

Водночас значна частка відповідей, пов'язаних із нестачею фінансування, відображає складність залучення інвестицій у високотехнологічні проєкти в умовах воєнного стану та економічної нестабільності. Слабкість нормативно-правового регулювання й відсутність стандартизованих підходів до етичних аспектів використання ІІІ створюють додаткові ризики для його інтеграції у бізнес-процеси та державне управління.

Які, на Вашу думку, основні бар'єри впровадження ІІІ в Україні?

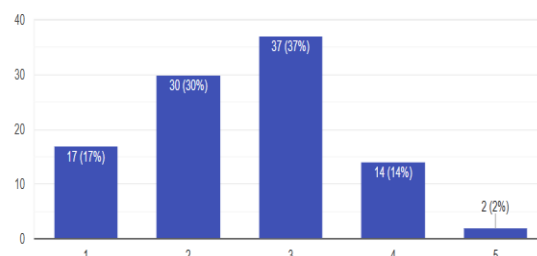
100 відповідей

Копіювати діаграму

Наскільки, на Вашу думку, держава сприяє розвитку ринку ІІІ в Україні?

100 відповідей

Копіювати діаграму

Рис. 6. Бар'єри впровадження та оцінка державної підтримки ІІІ в Україні

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Щодо сприйняття ролі держави у підтримці розвитку ІІІ, то понад 47% опитаних оцінили рівень державного сприяння на рівні 2-3 балів, що свідчить про помірну або недостатню активність влади. Лише 2% учасників вважають, що держава активно підтримує розвиток ІІІ, тоді як 17% переконані у повній відсутності підтримки (рис. 6). Такий розподіл думок демонструє недовіру до державних ініціатив у сфері цифровізації та підкреслює потребу у створенні цілісної національної стратегії розвитку ІІІ, зокрема з фокусом на освітні та наукові програми, грантову підтримку стартапів і формування правового поля.

На основі таких результатів опитування можна зробити висновок, що обмеження розвитку ІІІ в Україні мають комплексний характер – це поєднання кадрового, фінансового, законодавчого та організаційного дефіциту.

Ефективне подолання цих викликів потребує комплексних і скоординованих дій з боку держави, бізнесу та освітнього сектору. Зокрема, йдеться про розробку дієвої державної стратегії розвитку ІІІ, стимулювання інвестицій у дослідження та інновації, підтримку стартапів, а також модернізацію освітніх програм, орієнтованих на підготовку кадрів у сфері ІІІ. Лише за умови взаємодії цих трьох секторів можливо створити сприятливу інфраструктуру для сталого розвитку штучного інтелекту в Україні.

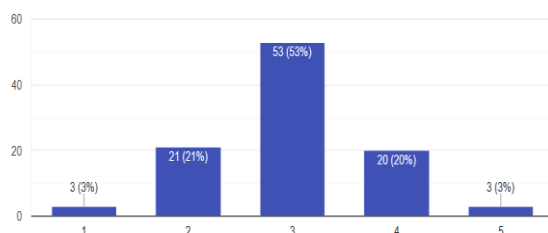
На сьогоднішній день можна говорити про помірний рівень готовності українського бізнесу до впровадження технологій ІІІ та водночас оптимістичне бачення перспектив їхнього розвитку (рис. 7). Понад половина учасників опитування (53%) оцінили поточний рівень готовності бізнесу як середній, тоді як 20% вважають, що підприємства вже демонструють достатню зрілість у впровадженні інновацій. Водночас 24% респондентів (оцінки 1 та 2) вказали на наявність бар'єрів, серед яких – брак фінансування, кадрового потенціалу та чітких стратегічних орієнтирів цифрової трансформації.

Як Ви оцінюєте рівень готовності українського бізнесу до впровадження ШІ?

Копіювати діаграму

100 відповідей

Як Ви оцінюєте перспективи розвитку ШІ в Україні протягом найближчих 5 років?

Копіювати діаграму

100 відповідей

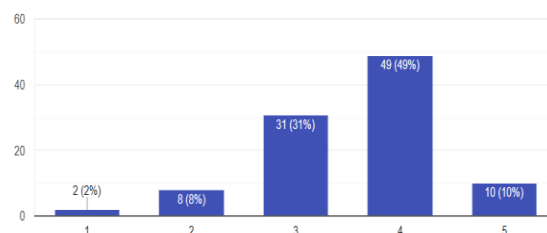

Рис. 7. Рівень готовності бізнесу та очікувані перспективи розвитку технологій ШІ в Україні

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Оцінюючи перспективи розвитку ШІ в Україні протягом найближчих п'яти років, респонденти виявили значно більший оптимізм: 49% вважають, що ця сфера розвиватиметься досить активно, ще 31 % оцінюють перспективи як помірні, а 10% очікують суттєвого зростання. Лише 10% учасників демонструють песимізм щодо подальшого розвитку технологій (рис. 7).

Такі результати свідчать, що хоча український бізнес наразі лише формує базову готовність до інтеграції ШІ, у суспільстві переважають позитивні очікування щодо його потенціалу. Це може відображати як зростання обізнаності про переваги інновацій, так і віру в поступовий рух України до цифрової економіки європейського зразка.

На запитання «Чи вважаєте Ви, що ШІ створить більше робочих місць, ніж ліквідує?» більшість респондентів висловили песимістичну позицію. Зокрема, 46% опитаних переконані, що ШІ скоріше ліквідує робочі місця, ніж створить нові. Це свідчить про побоювання щодо автоматизації та зменшення потреби в людській праці, особливо у сферах, де завдання можна алгоритмізувати (рис. 8).

Чи вважаєте Ви, що ШІ створить більше робочих місць, ніж ліквідує?

100 відповідей

Копіювати діаграму

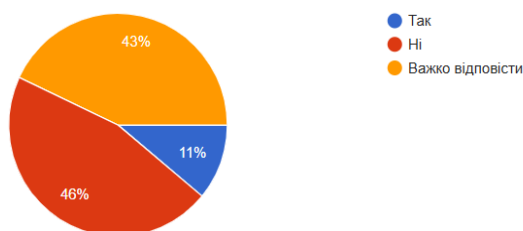

Рис. 8. Ставлення респондентів до впливу ШІ на ринок праці

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Відповіді учасників опитування показали чітке уявлення про те, у яких галузях ШІ може принести найбільшу користь для країни. Найчастіше респонденти згадували освіту (51%), підкреслюючи потребу у впровадженні інноваційних методів навчання та розвитку цифрових компетентностей. Високі показники також отримали безпека (49%) і медицина (42%) – напрями, де технології ШІ вже демонструють практичну користь, зокрема у сфері кіберзахисту, моніторингу ризиків і точнішої діагностики (рис. 9).

Які напрями розвитку ШІ Ви вважаєте найважливішими для України?

100 відповідей

Копіювати діаграму

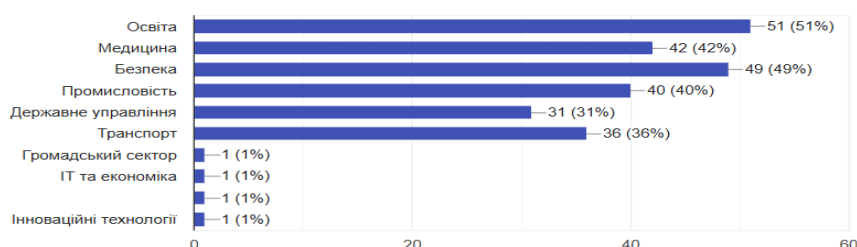

Рис. 9. Пріоритетні напрями розвитку штучного інтелекту в Україні

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Дещо менше голосів припало на промисловість (40%), державне управління (31%) та транспорт (36%), що свідчить про поступове усвідомлення

потенціалу ШІ в оптимізації виробничих і управлінських процесів, а також у розвитку «розумної» інфраструктури.

Поодинокі згадки громадського сектору, ІТ та економіки, інноваційних технологій можуть свідчити про те, що ці сфери поки залишаються поза фокусом масового сприйняття, попри їхній стратегічний потенціал.

Таким чином, результати демонструють, що українці насамперед очікують від ШІ соціальної користі – підвищення якості життя, освіти й безпеки, – тоді як економічні чи технологічні аспекти поки сприймаються як другорядні.

Результати опитування показали, що для більш динамічного розвитку ШІ в Україні насамперед бракує системної державної підтримки та розвитку людського капіталу. Найбільше респондентів (58%) наголосили на важливості освіти та підготовки кадрів, що вказує на усвідомлення дефіциту фахівців, здатних створювати, впроваджувати й регулювати технології ШІ (рис. 10).

Майже половина опитаних (52%) вважає, що вирішальним чинником є державні програми підтримки – гранти, стратегії розвитку та законодавчі ініціативи, які могли б створити сприятливе середовище для інновацій. Така сама частка (52%) бачить потенціал у міжнародній співпраці, що може забезпечити обмін досвідом і доступ до передових технологічних практик.

Рис. 10. Оцінка ключових пріоритетів державної підтримки розвитку штучного інтелекту в Україні

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Важливим, на думку 50% учасників, є також фінансове стимулювання – інвестиції, пільги та підтримка стартапів, які розвивають продукти на основі штучного інтелекту.

Загалом результати опитування демонструють, що українська аудиторія розуміє потребу у комплексному підході (поєднання освітніх, фінансових та інституційних механізмів) – як основи для сталого розвитку ШІ в державі.

Опитані продемонстрували різні, але загалом досить виважені позиції щодо того, чи варто державі втручатися у розвиток і використання ШІ. 35% респондентів переконані, що законодавче регулювання є необхідним, ще 36% вважають, що воно повинно бути частковим, залежно від сфери застосування технологій (рис. 11). Такий розподіл свідчить, що більшість бачить потребу у певних межах – але без надмірного контролю, який міг би стримувати інновації.

Водночас 12% учасників опитування переконані, що додаткових норм не потрібно: на їхню думку, ринок має самостійно формувати правила взаємодії з новими технологіями. Ще 17% вагалися з відповіддю – імовірно, через недостатню поінформованість про нинішній стан правового регулювання ШІ в Україні або складність самої теми.

Чи вважаєте Ви, що використання ШІ має бути законодавчо регульоване в Україні?
100 відповідей

 Копіювати діаграму

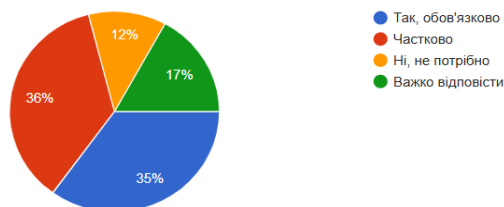

Рис. 11. Законодавче регулювання ШІ

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Загалом результати свідчать про зростаючу суспільну готовність до

обговорення етичних і правових аспектів використання штучного інтелекту. Водночас більшість респондентів підтримує ідею гнучкого регулювання, яке б водночас гарантувало безпеку й не гальмувало розвиток інновацій.

Такий баланс може стати ключовим орієнтиром для формування державної політики у сфері ШІ.

Цікаво, що більшість респондентів мають стримане ставлення до платного використання ШІ-сервісів. 44% опитаних готові платити за використання ШІ (рис. 12), але лише за умови адекватної вартості або реальної користі. Це свідчить про раціональний підхід користувачів: вони визнають цінність технологій, проте очікують чітко відчутного ефекту від вкладень.

Водночас третина опитаних (32%) не готові оплачувати ШІ-сервіси взагалі, що може бути зумовлено доступністю безкоштовних альтернатив або відсутністю переконання у потребі платити за технології, які досі сприймаються як експериментальні. Лише 10% респондентів висловили готовність регулярно оплачувати підписку або ліцензію, а 9% – разово користуватися платними пакетами, що вказує на наявність вузької, але стабільної групи користувачів, для яких ШІ уже став інструментом повсякденної цінності. Ще 5% не визначилися зі своєю позицією.

Чи готові Ви або оплачувати використання ШІ-сервісів?
100 відповідей

Копіювати діаграму

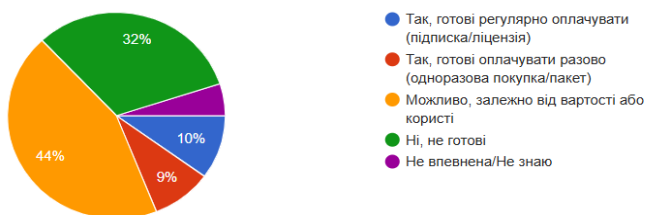

Рис. 12. Платоспроможність і мотивація користувачів щодо ШІ

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Як бачимо, українська аудиторія поки що залишається економно обережною щодо комерційного використання ШІ, очікуючи від сервісів не

лише технологічної новизни, а й реальної практичної вигоди.

При цьому, більшість респондентів усвідомлюють суттєвий вплив ІІІ на власну здатність виконувати завдання. Так, 48% опитаних визнали, що ІІІ значно впливає на їхню продуктивність і спосіб роботи, допомагаючи швидше досягати результату або спрощуючи складні процеси (рис. 13).

Наскільки використання ІІІ впливає на Вашу здатність виконувати завдання самостійно?

100 відповідей

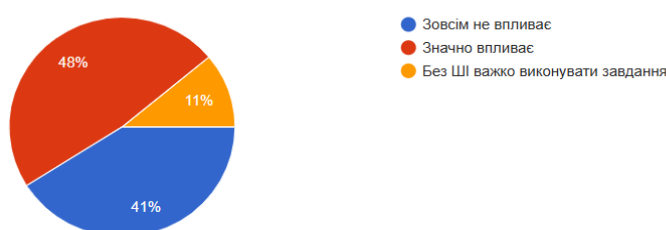

Рис. 13. Рівень впливу ІІІ на автономність користувачів

Джерело: побудовано на основі власних досліджень авторів за результатами анкетного опитування українців у листопаді 2025

Водночас 41% зазначили, що використання ІІІ не впливає на їхню самостійність, тобто вони сприймають ці інструменти як допоміжні, але не визначальні у своїй діяльності. Така позиція свідчить про збереження критичного мислення та прагнення контролювати процес прийняття рішень навіть у контексті автоматизації.

Невелика частка респондентів (11% опитаних) визнали, що без ІІІ їм важко виконувати завдання, що може свідчити про зростаючу залежність від інтелектуальних інструментів, особливо у сферах, де ІІІ уже став базовим елементом робочого середовища (аналітика, контент-створення, освіта тощо). Це вказує на поміркований рівень інтеграції ІІІ у робочу діяльність, коли технології приймаються не як заміна людської компетентності, а як засіб її підсилення.

Використання анкетного опитування дозволило компенсувати обмеженість офіційних даних і отримати уявлення про фактичні практики використання ІІІ на рівні підприємств і фахівців. Результати опитування вказують на зростання

інтересу до інтелектуальних технологій, розширення сфер їх застосування та поступове формування запиту на інтеграцію ІІІ у бізнес-процеси. Водночас домінують обережні стратегії впровадження, орієнтовані переважно на окремі інструменти автоматизації, аналітики та генеративних рішень, а не на комплексні трансформаційні зміни.

Висновки. Сучасний етап розвитку економіки характеризується стрімким посиленням ролі цифрових технологій, серед яких штучний інтелект займає особливе місце як інструмент трансформації бізнес-процесів, управлінських рішень і конкурентних стратегій. Український ринок ІІІ формується в суттєво складніших умовах, ніж у провідних світових економіках. Обмеженість офіційної статистичної інформації, фрагментарність даних та відсутність довгострокових динамічних рядів значною мірою ускладнюють аналіз процесів, що відбуваються у сфері впровадження ІІІ. Водночас навіть на основі наявних показників простежуються сталі тенденції до зростання рівня використання інтелектуальних технологій, що свідчить про поступове розширення цього сегмента в національній економіці.

Запропонована методологія багатовимірної соціально-економічної діагностики готовності та ефектів упровадження штучного інтелекту на основі цифрових опитувальних інструментів може слугувати аналітичною основою для прийняття управлінських рішень у сфері цифрової трансформації, розроблення стратегій інноваційного розвитку підприємств і формування державної політики у галузі ІІІ.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розширення емпіричної бази спостережень, побудову панельних і регіональних зрізів даних, поглиблений аналіз причинно-наслідкових зв'язків між рівнем цифрової зрілості та економічними ефектами впровадження ІІІ, а також на оцінювання довгострокових соціально-економічних наслідків використання інтелектуальних технологій в Україні.

Список використаних джерел

1. Alguliyev R. M., Mahmudov R. S. About some socio-economic problems and risks of artificial intelligence. *International Journal of Science, Technology and Society*. 2024. Vol. 12. No. 5. P. 140–150.
2. Meņšikovs V., Simakhova A., Šipilova V. Harnessing artificial intelligence for socio-economic development. *European Journal of Sustainable Development*. 2024. Vol. 13. No. 3. 569 p. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2024.v13n3p569>
3. Pîrvu R., et al. How does artificial intelligence influence the socioeconomic performance of companies in the European Union? *Amfiteatru Economic*. 2024. Vol. 26. Iss. 66. P. 458–474. DOI: <https://doi.org/10.24818/EA/2024/66/458>
4. Wang Y. The role of artificial intelligence technology in promoting socio-economic development. *Journal of Progress in Engineering and Physical Science*. 2024. Vol. 3. No. 3. P. 85–93. URL: <https://www.pioneerpublisher.com/jpeps/article/view/942>
5. Yuan C., Tang J., Cao Y., Wei T., Shen W. The impact of artificial intelligence on economic development: A systematic review. *International Theory and Practice in Humanities and Social Sciences*. 2024. Vol. 1. No. 1. P. 130–143.
6. Белозерцев В. С., Харакоз Л. В., Скрипник А. О. Штучний інтелект: вплив на структурні зміни та регіональні диспропорції в економіці. *Ефективна економіка*. 2024. № 12. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/5382/5434>
7. Державна служба статистики України. Банк даних. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=SSSU%3ADF_INFORM_COMMUN_TECH_ENTRP%28~%29&filter=SH_ENTRP_AI_TECHNOLOGIES
8. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління соціально-економічними системами: теорія, методологія, практика: колективна монографія. / за заг. ред. д.е.н., проф. І. Б. Шевчук. Bialystok, Poland: E-BWN, 2025. 353 с.

9. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності / Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.; за наук. ред. Є. Головахи, С. Дембіцького. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 405 с.
10. Опитування громадської думки. Як правильно розуміти та інтерпретувати соціологічні дані : посібник для журналістів. Київ: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. І. Кучеріва, 2020. 56 с. URL: <https://razumkov.org.ua/uploads/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
11. Піжук О.І. Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економік. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3 (89). С. 41–46.
12. Сидоров М. В. Про деякі особливості проведення опитувань у інтернеті. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. Вип. 16. С. 67-76. URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob16_67-76.pdf
13. Суворова С. Г. Маркетингові дослідження в умовах діджиталізації. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8431>
14. Управління соціально-економічними системами на основі підвищення ефективності маркетингових послуг в умовах діджиталізації = Management of socio-economic systems on the basis of increasing the effectiveness of marketing services in the conditions of digitalization: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Чобіток В. І. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2023. 363 с.
15. Юрченко Г., Лесьо А. Роль штучного інтелекту в економічному зростанні. *Development Service Industry Management*. 2024. № 2. С. 195–200. URL: <https://dsim.khmnu.edu.ua/index.php/dsim/article/view/160/157>